

УДК 342.55

DOI <https://doi.org/10.32850/2414-4207.2019.11-1.18>

ЗАГАЛЬНІ СУБ'ЄКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Юрах Віталій Михайлович,
кандидат юридичних наук
(Донецький юридичний інститут
Міністерства внутрішніх
справ України, м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська область, Україна)

Стаття присвячена визначенню суб'єктів забезпечення громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади. У загальному розумінні такими названо органи виконавчої влади та громадськість. Доведено, що виступати як суб'єкти означеного забезпечення можуть тільки інституалізовані форми громадськості, зокрема громадські ради та інститути громадянського суспільства. При цьому їхній правовий статус відмінний: громадські ради виступають названими суб'єктами і в адміністративно-правовому аспекті, а інститути громадянського суспільства – тільки в організаційному, інформаційному і соціально-психологічному. Зроблено висновок, що інститути громадянського суспільства виступають суб'єктами забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади. Водночас інститути громадянського суспільства можуть бути суб'єктом забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади лише в організаційному (навчання інших громадян чи державних службовців основам взаємодії державних органів та громадськості; проведення тренінгів, семінарів, вивчення думки громадськості із приводу певних проблем шляхом фокус-груп, соціальних опитувань; організація співробітництва з іншими інститутами громадянського суспільства), інформаційному (висвітлення успіхів своєї діяльності із закликами приєднуватися до громадянської активності; висвітлення діяльності органів виконавчої влади із вказівками на необхідність допомоги, усунення недоліків, висвітлення успішних історій співпраці з органами виконавчої влади; звітування про фінансові витрати, спонсорство, благодійну допомогу цим інституціям, чим підвищувати рівень довіри населення до таких формалізованих утворень), соціально-психологічному (прийти до колективного утворення, де вже напевно знають, що робити, або підкажуть, як реалізувати ідею допомоги суспільству, як отримати грант, тощо – багатьом громадянам видається легше, ніж самостійно розпочинати «брати участь» в управлінні державними справами; тобто легше приєднатися до готової спільноти, ніж щось робити самому) аспектах. На противагу інститутам громадянського суспільства громадські ради виступають суб'єктами забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади і в адміністративно-правовому сенсі.

Ключові слова: участь громадськості, управління державними справами, суб'єкти, забезпечення, інститути громадянського суспільства, громадські ради.

**COMMON ACTORS OF SUPPORT OF PUBLIC PARTICIPATION
IN THE IMPROVEMENT OF THE EFFECTIVENESS
OF EXECUTIVE AUTHORITIES' PERFORMANCE**

Yurakh Vitalii Mykhailovych,
Candidate of Juridical Sciences
(Donetsk Law Institute of the Ministry
of Internal Affairs of Ukraine, Kryvyi Rih,
Dnipropetrovsk Region, Ukraine)

The article focuses on identifying the subjects of providing the public involvement into increasing the efficiency of the executive authorities functioning. In the general sense, these subjects are executive authorities and a public. It has been proved that these are only institutionalized forms of public who can act as subjects of mentioned ensuring, in particular, public councils and civil society institutes. However, their legal status is different: public councils act as the named subjects also in administrative and legal aspect, and civil society institutes – only in organizational, informational and socio-psychological one. It has been concluded that civil society institutions are subjects of ensuring public participation in enhancing the functioning of executive bodies. At the same time, civil society institutions can be the subject of ensuring public participation in improving the effectiveness of the functioning of executive bodies only in the organizational (teaching other citizens or civil servants the basics of interaction between public authorities and the public; conducting trainings, seminars, studying public opinion problems – groups, social surveys, organization of cooperation with other institutions of civil society), information (coverage of the their activities with appeals to join civic activity; coverage of the activities of executive authorities with indications of the need for assistance, elimination of shortcomings, coverage of successful histories of cooperation with executive authorities; reporting on financial costs, sponsorship, charitable assistance to these institutions to such formalized formations), socio-psychological (to come to a collective formation, where they already know for sure what to do or tell them how to realize the id This helps society how to get a grant and so on – it seems easier for many citizens than to start taking part in public affairs independently; that is, it is easier to join a ready-made community than to do something about the aspect itself. Contrary to the institutions of civil society, public councils are subjects of ensuring public participation in improving the efficiency of the functioning of executive bodies and in the administrative and legal sense.

Key words: public involvement, state affairs management, subjects, provision, civil society institutes, public councils.

Актуальність теми. Забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади неможливе без цілеспрямованої діяльності в цьому напрямку з боку певних суб'єктів, які можуть або дійсно сприяти формуванню громадянського суспільства, або ж, навпаки, стримувати його розвиток.

У загальному розумінні такими суб'єктами виступають органи виконавчої влади та сама громадськість. Це впливає, насамперед, із положень Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства. Згідно із цим документом реалізація Стратегії забезпечується спільними зусиллями органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості для досягнення мети та принципів Стратегії. Звісно, забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування ОВВ та сприяння розвитку громадянського суспільства не є тотожними процесами. Проте ці процеси невіддільні одне від одного та є взаємно зумовленими,

оскільки в нерозвинутому громадянському суспільстві участь громадськості в підвищенні функціонування ОБВ практично або неможлива, або буде на вкрай низькому рівні. Наприклад, С. Горбатюк наводить вірний приклад такої взаємодії, підкреслюючи проблему розвитку ІГС, що стосується, на його думку, низької ефективності взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування і ІГС, непрозорих механізмів фінансової підтримки діяльності ІГС із боку держави, непрозорих механізмів формування і формального підходу до діяльності громадських рад, утворених при органах державної влади, фактичної монополізації сфери надання соціальних послуг тощо [1, с. 45].

Отже, від рівня активності громадськості залежить і рівень участі їх у підвищенні функціонування ОБВ. Проте виникає питання, чи може вся громадськість у її безпосередньому складі бути суб'єктом забезпечення її участі в досліджуваному процесі.

За визначенням В.В. Головка, «громадськість» є узагальненим позначенням суб'єктів (носіїв) права на участь в управлінні державними справами, до яких він вірно відносить: окремих фізичних та/або юридичних осіб, громадські ради, інститути громадянського суспільства, серед яких є громадські об'єднання, професійні спілки та їхні об'єднання, творчі спілки, організації роботодавців та їхні об'єднання, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші невідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства тощо [2, с. 25]. Убачається, що громадськість виступає як суб'єкт забезпечення участі лише в тій частині, що проявляє активність та реалізовує право на участь, але вона не створює умов для належної реалізації цього права, що є характерною ознакою суб'єкта забезпечення певної діяльності чи процесу. Складно собі уявити, яким чином може індивідуальна діяльність громадян як представників активної громадськості створити умови для реалізації права на участь в управлінні державними справами (яке є ядром участі в підвищенні ефективності функціонування ОБВ). Однак якщо громадськість виступає в інституалізованих формах, у таких як вище визначені громадські ради, інститути громадянського суспільства, то в процесі своєї діяльності вона опосередковано може створювати умови для належної реалізації права на участь як безпосередньо цими інституціями, так і іншими зацікавленими, проте до часу не активними громадянами чи юридичними особами. Це міркування підтверджується і роз'ясненнями Міністерства юстиції від 2011 року, в яких зазначається, що «прийнято вважати, що в основі розвинутого громадянського суспільства лежить активна діяльність громадських інститутів», при цьому підкреслюється, що «розглядаючи громадянське суспільство як органічну систему, громадські організації можна визначити первинними і універсальними елементами, своєрідними «клітинами» цієї системи» [3].

Відтак визначившись із тим, що суб'єктами забезпечення досліджуваного нами процесу виступають із боку громадськості громадські ради та інститути громадянського суспільства, в даному дослідженні маємо на меті надати коротку характеристику діяльності цих суб'єктів у досліджуваному ракурсі.

У роботі використано наукові розробки В.В. Головка, С. Горбатюка, О.О. Вінницького, А.В. Соколова, П.В. Мартиненка.

Виклад основного матеріалу. Перша група суб'єктів, якій маємо на меті в даному дослідженні приділити увагу, – це *громадські ради*. Громадська рада при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі держадміністрації (далі – громадська рада) є тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості

у формуванні та реалізації державної політики [4]. Згідно з п. 3 Типового положення про громадську раду до основних завдань громадської ради відноситься сприяння реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами, що знову підтверджує висунуту нами тезу про те, що безпосередньо представники громадськості в інституційних формах є суб'єктами забезпечення участі в управлінні державними справами. Окрім того, до завдань громадської ради віднесено сприяння врахуванню органом громадської думки під час формування та реалізації державної політики, що можливо відносити до опосередкованих форм забезпечення участі громадян в управлінні державними справами, адже якщо громадська рада ефективно виконує саме це покладене на неї завдання, то громадяни більш активно залучаються до процесу управління державними справами, знаючи, що їхня думка та їхні потреби будуть почуті та враховані органами виконавчої влади. Водночас у разі неефективної діяльності громадської ради, особливо в частині виконання цього завдання, громадяни все більше втрачають довіру до цього інституту як суб'єкта, що здатний справді впливати на прийняття рішень органами виконавчої влади, а тому рівень участі громадян в означеному управлінні помітно падає через зневіру громадян.

Сучасний стан діяльності громадських рад характеризується як незадовільний, на чому наголошує О.О. Вінницький у своєму дисертаційному дослідженні. Він пише: «На сьогодні громадські ради при органах виконавчої влади не стали дієвим засобом впливу на прийняття державних рішень, спрямованих на розвиток суспільства. ... Незважаючи на наявність регламентованих законодавцем завдань, мети, встановлених прав та обов'язків громадських рад при органах виконавчої влади, сьогодні виникає ряд проблем та протиріч у процесі реалізації їх адміністративно-правового статусу» [5, с. 11]. До основних проблем діяльності громадських рад вчений відносить: «Низький рівень фахових знань, умінь та навичок щодо сфери управління державними справами, відсутність вимог на законодавчому рівні щодо професійних знань; відсутність закріпленості на законодавчому рівні заборони обрання у громадську раду осіб, що відбували покарання в місцях позбавлення волі за вчинення злочинів; недотримання організаційної дисципліни; перебільшену кількість членів громадської ради; заполітизованість членів громадських рад; незадовільне фінансування громадських рад; несистематичне звітування щодо діяльності громадської ради» [5, с. 81]. Поряд із зазначеними проблемами вчений відмічає, що адміністративно-правове регулювання діяльності громадських рад також потребує суттєвого вдосконалення, оскільки його недостатній рівень створює передумови для перешкоджання ефективної діяльності громадських рад. Він формулює ряд пропозицій щодо такого удосконалення.

Слід вказати, що пропозиції більшою мірою мають обґрунтований характер, зокрема, підтримуємо пропозиції про запровадження відповідальності, внесення змін до КУпАП, доповнення Типового положення нормами про врегулювання відряджень, звітування про витрати громадської ради, зобов'язання громадської ради більш інтенсивно та повноцінно висвітлювати інформацію про свою діяльність та про діяльність волонтерських, благодійних організацій, про результати співпраці із ОБВ, про зворотній зв'язок від ОБВ. Хоча, водночас, щодо деяких із них існують сумніви, адже вони вже передбачені Типовим положенням. Наприклад, пропозиції вченого щодо доцільності закріплення положення, що «рішення громадської ради є обов'язковими для розгляду органами виконавчої влади» – є недоцільним, оскільки Типовим положенням в п.15 вже дана засада діяльності громадської ради передбачена: «Рішення громадської ради мають рекомендаційний характер і є обов'язковими для розгляду органом». Інша річ, чи існує механізм забезпечення такого «обов'язкового розгляду»? Типовим положенням передбачено, що за результатом розгляду рішення громадської

ради інформація про врахування пропозиції чи причини її відхилення має бути не пізніше ніж у десятиденний строк оприлюднена на сайті органу. Видається, що означений механізм не позбавлений недоліків.

По-перше, можливо було б дозволити представнику громадської ради бути присутнім на засіданні ОБВ, коли вирішуються питання, стосовно яких громадською радою надано пропозиції органу ВВ, тим самим наблизивши процес прийняття рішень органами виконавчої влади до більш відкритих та прозорих. Проте, як ми бачимо з положень чинного законодавства (наприклад, і з Положення про Раду голів громадських рад при органах виконавчої влади [6], і з Положення про Координаційну раду з питань реалізації в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» [7]), зрозуміло, що не органи виконавчої влади запрошують до участі у своїх засіданнях представників громадської ради, а навпаки. Тобто попри всі намагання, діяльність та функціонування органів виконавчої влади так і залишається закритою для широкої громадськості. Натомість представники ОБВ запрошуються до засідань громадських рад, де «звітують» про свою діяльність в обраному напрямку.

По-друге, доцільно було б зазначити, якщо ми вже говоримо про дійсний контроль та вплив із боку громадськості, не про причини відхилення, а про вмотивовані та обґрунтовані причини відхилення, тому логічним було б зобов'язати ОБВ давати повну вмотивовану відповідь із посиланнями на конкретні дані в разі відхилення і забезпечувати повноцінний зворотній зв'язок у разі прийняття пропозицій громадської ради у вигляді конкретних даних щодо того, як вплинуло прийняте рішення на життя громадян, відбулося позитивне чи негативне зрушення з піднятої проблематики, тощо.

На противагу пропозиції О.О. Вінницького щодо встановлення граничної чисельності громадської ради в 50 осіб, на нашу думку, сьогодні встановлена достатня кількість членів громадської ради. Іншим питанням є деякі правові, як на нас, прогалини. По-перше, не визначено мінімальної кількості осіб, які можуть утворювати громадську раду, що може призвести до формалізації та «удавання» з боку ОБВ діяльності громадської ради (утворення громадської ради з 2 осіб). По-друге, не проведено розрізнення стосовно рівня, на якому залучена громадська рада. На нашу думку, якщо йдеться про рівень міністерства, то гранична чисельність в 35 осіб є обґрунтованою. Якщо ж мова йде про місцевий чи районний рівень державної адміністрації, то нам видається, що це забагато. Тим більше, якщо враховувати, що склад громадської ради можуть наповнювати лише представники інститутів громадянського суспільства (тобто тільки колективних утворень), яких реально діючих сьогодні набагато менше, аніж офіційно зареєстрованих. Тому вистачило б і половини від вказаної чисельності для місцевого та районного рівня (18); для обласного – дві третини (24). Ще один нюанс: для участі в установчих зборах один ІГС, незалежно від наявності в нього відокремлених підрозділів, філій, представництв тощо делегує тільки 1 представника. При цьому важливим обмеженням є вказівка на те, що представники інститутів громадянського суспільства, які можуть бути обраними до громадської ради, мають провадити свою діяльність у сфері, що пов'язана з діяльністю відповідного органу, та в статуті (положенні) яких визначені відповідні цілі і завдання діяльності. Це обмеження стосується тільки громадських рад при міністерстві та центральних ОБВ, але не стосується державних адміністрацій, що є логічним та обґрунтованим. Водночас на місцевому рівні цілком можлива ситуація, коли функціонуючі інститути ІГС не виявляють зацікавлення до участі в громадській раді, а з тих, хто виявить зацікавлення, – буде всього 2 представника від двох ІГС (що, на нашу думку, не є репрезентативним для утворення громадської ради). Знову-таки, можливість ефективної

реалізації права на участь в управлінні державними справами буде поставлена під сумнів. Відтак доцільно було б доповнити вказане Типове положення вказівкою на те, що в разі, коли на місцевому та районному рівні державних адміністрацій громадська рада не може бути утворена через недостатню кількість зацікавлених ІГС, можливе збільшення представників від ІГС до 2 (чи більше) від кожного. При цьому знову підкреслимо, що вкрай важливим було б встановити мінімальну кількість осіб, які можуть утворити громадську раду. Видається, що така кількість могла би бути на місцевому рівні не менше 5 осіб (на інших, відповідно, третина від запропонованої кількості граничної чисельності). Окрім того, серед прав громадської ради доцільно було б закріпити «бути присутніми на засіданні ОБВ під час вирішення тих питань, стосовно яких громадською радою надано пропозиції, в особі двох представників від громадської ради». Важливим також було б забезпечення «повноцінної» участі громадськості в особі громадських рад в управлінні державними справами, як то є в досвіді Чеської Республіки, зокрема, наданням можливості громадським радам вимагати врахування їхньої пропозиції/рішення через суд і зобов'язанням ОБВ вмотивовувати відхилення такої пропозиції.

Діяльність громадських рад потребує більш якісного правового врегулювання задля того, щоб вони справді могли бути ефективними суб'єктами забезпечення участі громадян у підвищенні функціонування ОБВ шляхом участі в управлінні державними справами.

Друга група суб'єктів – це *інститути громадянського суспільства*. Що ж стосується цих представників громадськості, то в дослідженні «Оцінка стану розвитку громадянського суспільства та суспільної активності громадян України» 2013 року найперші рекомендації щодо розбудови громадянського суспільства були зроблені саме цим інституціям. ІГС було рекомендовано: «1. Інформувати та надавати громадянам знання та навички щодо: їхньої ролі та можливостей в розбудові країни, які надаються демократичним суспільством; інструментів як особистого впливу, так і в складі інститутів громадянського суспільства на діяльність органів влади; можливостей суспільної участі, створення соціального капіталу та його ефективного використання; інструментів та успішних практик суспільної діяльності. 2. Підвищити легітимність інститутів громадянського суспільства через: вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює діяльність організацій громадянського суспільства та сферу громадянської активності; навчання громадських активістів та лідерів ІГС методам роботи із громадянами, їх мобілізації організації та самоорганізації; системне залучення ЗМІ та Інтернет-ресурсів до висвітлення суспільної активності громадян та діяльності ІГС; поширення історій успіхів, успішних практик суспільної діяльності громадян та ІГС; залучення різних закладів (бібліотек, клубів, шкіл, дозвіллевих центрів тощо) як майданчиків, де небайдужі громадяни можуть дізнатись про можливість долучитись до суспільної активності; залучення соціально відповідального бізнесу до підтримки суспільної участі громадян та діяльності ІГС, а також стимулювання кампаній із розвитку громадянського суспільства» [8, с. 4].

Водночас сьогодні щодо діяльності таких інститутів громадянського суспільства, як, наприклад, громадські організації, безпосередньо в колах самих громадських організацій висловлюється ряд нарікань, які стосуються передусім відсутності професійного підходу серед працівників та волонтерів громадських організацій, відсутності в переважній більшості бажання професійного навчання та зростання, небажання співробітництва між собою в різних громадських організацій, натомість вони функціонують нібито в закритому власному світі, недостатня робота зі ЗМІ для висвітлення своєї діяльності, відсутність стратегічного планування, натомість орієнтація

на одиничні заходи, одиничні проекти. Зауважимо, що вказані проблеми дійсно мають місце, і причиною цьому, як на наше переконання, є недостатня розвиненість суспільної свідомості щодо можливості активного внеску самими громадянами в розбудову своєї держави, свого міста. Але з іншого боку, ІГС можуть бути ефективними суб'єктами забезпечення участі громадян в управлінні державними справами лише за наявності відповідних умов, насамперед достатньої правової визначеності та захищеності. Правова визначеність та захищеність полягає в тому, щоб основні засади діяльності, статус ІГС були чітко прописані в законах, а в разі наявності перешкод у реалізації наданих законом можливостей у ІГС були механізми їх усунення. Протягом останніх 2 років відбулося чимало позитивних радикальних змін у законодавстві стосовно правових засад діяльності громадських об'єднань, зокрема, спрощено реєстрацію ГО, усунена необхідність сплати зборів за реєстрацію та зменшено суму сплати зборів за внесення змін до статутних документів тощо. Проте існують і недоліки, як, наприклад, відсутність можливості у громадських організацій зареєструватися шляхом подання відомостей в електронному вигляді, що пов'язано із застарілістю Єдиного державного реєстру, щодо якого наразі відбуваються спроби його оновлення.

Однією із правових гарантій діяльності ГО є прозорість щодо здійснення контролюючо-наглядової діяльності щодо них. В Україні ж аналіз норм Закону України «Про громадські об'єднання» свідчить про таке: ч. 1 ст. 28 встановлено, що громадське об'єднання може бути заборонено судом за позовом уповноваженого органу з питань реєстрації. Таким органом згідно із законодавством є Міністерство юстиції, якщо громадське формування (об'єднуюча назва всіх ІГС для даного закону) має статус всеукраїнського, та територіальні органи Міністерства юстиції в областях, містах Києві та Севастополі в разі, якщо здійснюється реєстрація громадських формувань, що не мають статусу всеукраїнського [9; 10]. Органи юстиції мають право подання до суду щодо заборони ГО, на виконання чого вони п. 4.60 Положення про ГТЮЮ [11] наділені компетенцією перевіряти діяльність ГО. Ця норма є чинною, про що свідчить судова практика, зокрема у 2017 році в м. Дніпро було заборонено діяльність ГО «Союз радянських офіцерів» за поданням органів юстиції. Ч. 5 ст. 22 Закону «Про громадські об'єднання» встановлено, що державний нагляд та контроль за дотриманням закону громадськими об'єднаннями здійснюють органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування у порядку, визначеному законом. Із питань, що мають обов'язковий характер (фінансова звітність, податкові зобов'язання, внески в соціальні фонди за працівників, що перебувають у трудових відносинах із ГО, тощо), нагляд та контроль здійснюють уповноважені на відповідну діяльність органи виконавчої влади (приміром, ДФС, Держпраці, тощо). Разом із тим сьогодні відсутній єдиний нормативно-правовий документ, який би враховував особливості діяльності ГО як суб'єктів господарювання. А такі особливості, безумовно, існують, насамперед тому, що ГО здійснюють соціальне підприємництво, отримують гранти від української держави та від міжнародних, закордонних організацій (стосовно звітування про використання грантів сьогодні йде дискусія щодо того, кому мають звітувати ГО: державі чи тим суб'єктам, які надали гранти), укладають адміністративні договори про надання соціальних послуг тощо. Спеціалісти з ведення ГО часто критично висловлюються щодо відсутності в Україні єдиної правової державної політики щодо реєстрації ГО в різних територіальних управліннях юстиції, що зумовлює високу частоту відмов від реєстрації з неуніфікованих причин, а на наше переконання, окрім відсутності вказаної політики, ще й доцільно наголосити на відсутності єдиної державної політики здійснення нагляду та контролю за дотриманням вимог закону громадськими об'єднаннями. Відсутність єдиного контролюючого органу за діяльністю ГО також

є недоліком побудови системи розвитку громадянського суспільства, оскільки не дозволяє вести постійну цілеспрямовану політику такої розбудови, відслідковувати слабкі місця в діяльності ГО, сприяти їхньому розвитку. На противагу цьому, наприклад, у Хорватії та Угорщині основним органом контролю за діяльністю громадських організацій є Національний фонд розвитку громадянського суспільства [12, с. 4].

Висновки. Підсумовуючи, ІГС виступають суб'єктами забезпечення участі громадськості в підвищенні функціонування ОБВ. Водночас ІГС можуть бути суб'єктом забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування ОБВ лише в організаційному (навчання інших громадян чи державних службовців основам взаємодії державних органів та громадськості; проведення тренінгів, семінарів, вивчення думки громадськості із приводу певних проблем шляхом фокус-груп, соціальних опитувань; організація співробітництва із іншими ІГС), інформаційному (висвітлення успіхів своєї діяльності із закликами приєднуватися до громадянської активності; висвітлення діяльності ОБВ із вказівками на необхідність допомоги, усунення недоліків, висвітлення успішних історій співпраці з ОБВ; звітування про фінансові витрати, спонсорство, благодійну допомогу цим інституціям, чим підвищується рівень довіри населення до таких формалізованих утворень), соціально-психологічному (прийти до колективного утворення, де вже напевно знають, що робити, або підкажуть, як реалізувати ідею допомоги суспільству, як отримати грант, тощо – багатьом громадянам видається легше, ніж самостійно розпочинати «брати участь» в управлінні державними справами; тобто легше приєднатися до готової спільноти, ніж щось робити самому) аспектах. На противагу ІГС громадські ради виступають суб'єктами забезпечення участі громадськості в підвищенні ефективності функціонування органів виконавчої влади і в адміністративно-правовому сенсі.

Список використаних джерел:

1. Горбатюк С.Є. Інститути громадянського суспільства у системі соціогуманітарної безпеки: сучасні реалії і тенденції розвитку. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 4. С. 39–47.
2. Головка В.В. Адміністративно-правове забезпечення реалізації громадянами України права на участь в управлінні державними справами : дис. к.ю.н. : 12.00.07. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 269 с.
3. Характеристика громадських формувань як інститутів громадянського суспільства : Мін'юст України; Роз'яснення від 24.01.2011. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0016323-11>.
4. Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у мм. Києві та Севастополі держадміністрації : Постанова Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996.
5. Вінницький О.О. Адміністративний статус громадських рад при органах виконавчої влади. : дис... к.ю.н. : 12.00.07. Київ, 2018. 218 с.
6. Про утворення Ради голів громадських рад при органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2012 № 658.
7. Положення про Координаційну раду з питань реалізації в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2012 р. № 671 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 79).
8. Звіт за результатами дослідження «Оцінка стану розвитку громадянського суспільства та суспільної активності громадян України». Український Фонд Демократії «Спочатку Люди». Київ, 2013. 21 с.

9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV.

10. Порядок державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи : Наказ Міністерства юстиції України від 09.02.2016 № 359/5.

11. Про затвердження Положення про Головні територіальні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі : Наказ Міністерства юстиції України; Положення від 23.06.2011 № 1707/5.

12. Регулювання діяльності громадських організацій (NGO) в країнах ЄС, США та Канаді : Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України. 2015–2016. 7 с.